

Серба Марія Сергіївна
(наук. керівник – канд. філол. наук, доцент Денисовець І. В.)
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
м. Полтава

ФУНКЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ЧАТ-БОТІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

Новітні цифрові технології є одним із найважливіших складників сучасної освітньої системи. Викладачі й учні, які хочуть досягти максимальних результатів у навчальному процесі, зобов'язані плідно використовувати цифрові технології. Тож питання щодо ефективної організації навчально-виховного процесу та пошук дієвих каналів комунікації між усіма учасниками освітнього процесу в цифровому просторі є надзвичайно актуальним, особливо в умовах повномасштабної російсько-української війни. У контексті окресленої проблеми важливого значення набуває використання чат-ботів під час навчання в онлайн- та офлайн-форматах.

Одночасно з традиційними методами комунікації, якими педагоги послуговуються у своїй професійній діяльності, чат-боти відіграють важливу роль у передаванні навчального контенту та оцінюванні учнів, охоплюючи широкий спектр дисциплін та різновекторних виховних завдань. Використання чат-ботів уможливило суттєве розширення арсеналу нових підходів до методів оцінювання навчальних досягнень учнів, отримання зворотного зв'язку від конкретних учасників освітнього процесу в режимі реального часу.

Технологія чат-боту стрімко набирає обертів в освітньому процесі, є комп'ютерною програмою, яка розроблена на основі нейромереж і технологій машинного навчання, та реалізовується у вигляді слухових або текстових методів. Призначена для спрощеної взаємодії людини і гаджета. Чат-боти бувають різними за ступенем складності: від пошуку інформації з використанням ключових слів, що співпали, до активного навчання на основі аналізу попередніх розмов, за якого забезпечуються докладні відповіді та спеціальні пропозиції [1].

Виділяють такі основні функційні можливості використання чат-ботів у навчальному процесі: налагодження сталого контакту між адміністрацією навчального закладу, педагогами, учнями та батьками, адже у програмі зручно писати один одному у вільний час і не відволікати від важливих справ, тому кожен відгукується, коли є можливість, і контакт налагоджується без особливих труднощів. До того ж цей комунікаційний інструмент дає змогу вчителю не писати індивідуально, а підтримувати зв'язок з усією групою відразу. Чат-бот дає змогу структурувати матеріали (можливість ділити на частини або надіслати все відразу), подання інформації є простим і зручним. Написання текстових повідомлень уможливило читання інформації безпосередньо в чаті у зручний час, усуває необхідність створювати особисті нотатки. А голосові записи демонструють варіант, найбільш наближений до реальних лекцій. Викладач записує матеріал в аудіоформаті та надсилає учням. Крім групових чатів із викладачем, де учні отримують інформацію щодо організаційних аспектів навчальної роботи, є багато програм для здобування нових практичних навичок та знань. Такі чат-боти представляють інтерактивні підходи до навчання. Різноманітні алгоритми дають змогу вивчати, оновлювати та закріплювати знання в цікавий спосіб. Тестування, вікторини, опитування та інші можливості допомагають зробити процес навчання більш захоплюючим. Важливим аспектом є процес оцінювання навчальних результатів. У чат-ботах вчителю зручно отримувати роботу від учнів і перевіряти її. До того ж учні можуть перевірити свої знання в різних чат-ботах без вчителя. Зворотний зв'язок уможливило отримання відповіді про роботу, зауваження, оцінку або уточнення необхідних питань. Водночас чат-бот сприяє швидкій перевірці відвідуваності учнів на заняттях. До контролю відвідування легко залучити штучний інтелект. Це більш зручний спосіб, ніж класні зошити чи електронні таблиці, адже наявність або відсутність учнів можна побачити у спеціальних опитуваннях. Чат-бот також є організаційним каналом, бо крім навчання, тут зручно ділитися інформацією про дедлайни, зустрічі, консультації, надсилати корисні посилання [2].

Важливою перевагою чат-ботів є їх доступність, адже більшість таких каналів комунікації безкоштовні та прості до застосування в різноманітних месенджерах. Їх легко встановити

та використовувати у вільний час. Усе, що вам потрібно – це доступ до інтернету та гаджет. Доцільно створювати чат-боти не лише для викладачів та учнів, а й для адміністрації навчального закладу.

У навчальному процесі функціонують різні види чат-ботів. Одні з них здатні миттєво відповісти на численні запитання абітурієнтів під час вступу до закладу вищої освіти (запитання про вступну кампанію, спеціальності, гуртожитки, історію факультету тощо). Інші мають на меті полегшити та пришвидшити для учасників освітнього процесу пошук інформації під час навчання (розклад занять, навчально-методичні матеріали з дисциплін, розміщення аудиторій) та допоможуть швидко вирішити будь-які організаційні питання, адже оперативне отримання відповідей на запитання – одна з найбільш бажаних функцій у процесі навчання.

Інформатизація навчального процесу спростила доступ до навчальної інформації та породила нові запити серед учасників освітнього процесу. Наразі важливий постійний доступ до навчальних матеріалів, організаційних повідомлень тощо. Одним із каналів системної комунікації можуть виступати саме чат-боти. Найчастіше чат-боти можна використовувати для доступу до базової інформації. Мета полягає в тому, щоб чат-боти могли б функціонувати як віртуальні консультанти, і в навчальному процесі пристосовувалися до здібностей здобувачів освіти.

Виокремлюють такі основні переваги використання чат-ботів для навчальних закладів: зниження витрат на обслуговуючий персонал, негайна підтримка та відповіді на запити користувачів, простота інтеграції в різні цифрові платформи без необхідності завантаження додаткових програм. Чат-боти визначають емоційний стан учня, який, ставши ідентифікованим чат-ботами, може змінити відповідь за допомогою мовної адаптації або навіть жарту. Забезпечують індивідуальне навчання, адаптуючись до ритму учня, відповідно до його потреб і конкретних вимог. Це дає змогу вчителю скоротити час, що витрачається на організацію та виконання завдань, оскільки чат-боти дають негайні відповіді, заздалегідь спроектовані, на часті запитання учнів. Заощаджений час можна інвестувати в дослідження або навчальні проекти; ефективно зберігати й аналізувати дані під час перегляду оцінок та успішності учнів. Чат-боти допомагають педагогам та учням раціонально організувати свій час і призначати завдання відповідно до їх цілей ефективним і доступним способом. Оскільки чат-бот як інструмент автоматичного навчання орієнтований на формування та взаємодію, не враховує ресурси, мову чи місцезнаходження учасників освітнього процесу, то його можна вважати чимось на кшталт «демократизації навчання».

Отже, чат-бот є дуже ефективним інструментом успішної комунікації між учасниками навчально-виховного процесу в сучасних реаліях. Використання чат-боту допомагає оптимізувати та підтримувати постійний контакт між педагогами, учнями та їхніми батьками і вчасно надавати найактуальнішу й необхідну організаційну інформацію та навчальні матеріали.

Список використаних джерел

1. Кльоз К. Р., Олефіренко Н. В. Переваги використання чат-ботів у навчальному процесі. *Наумовські читання: зб. тез доп. учасників XX Всеукр. наук.-метод. конф. здобувачів вищ. освіти та молодих вчених, присвяч. 300-річчю з дня народження Г.С. Сковороди*. Харків, 2022. С. 203–205.

2. Наливайко О., Малютіна А. Використання чат-ботів в освітньому процесі закладу вищої освіти. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2021. Вип. 48. С. 117–122.

